



..ABINET MARSZAŁKA SENATU

..spłynęło dn. 26.08.2014r

nr. 3495 podpis. M. Pięć

## MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 25.08.14 r.

DZSE.BDM.0401.1.2014.TSG

SEKRETARIAT

Biura Prac Senackich

Wpłynęło dn. 28.08.14

nr. 5037 podpis. M

Sz. P.

Bogdan Borusewicz  
Marszałek Senatu RP

*Szanowny Panie Marszałku,*

Odpowiadając na pytania zawarte w oświadczeniu BPS/043-60-2600/14 Pana Jarosława Obrębskiego Senatora RP złożonego podczas 60 posiedzenia Senatu RP w dniu 7 sierpnia 2014 r, uprzejmie informuję:

Ministerstwo Edukacji Narodowej w celu przeciwdziałania zjawiskom patologii wśród dzieci i młodzieży szkolnej podejmuje liczne działania.

W okresie objętej kontrolą Najwyższej Izby Kontroli Minister Edukacji Narodowej ustalił kierunki polityki oświatowej państwa wskazując obszary priorytetowe związane z działalnością profilaktyczną wobec dzieci i młodzieży szkolnej:

1. „Realizacja działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania narkomanii, w tym współpraca z wyspecjalizowanymi instytucjami oraz wykorzystywanie przygotowanych przez nie ofert i materiałów”, w roku szkolnym 2010/2011;
2. „Wzmocnienie bezpieczeństwa w szkołach i placówkach”, w roku szkolnym 2012/2013;
3. „Działania szkoły na rzecz zdrowia i bezpieczeństwa uczniów”, w roku szkolnym 2013/2014;
4. „Profilaktyka agresji i przemocy w szkołach”, w roku szkolnym 2014/2015.

Ustalenie kierunków polityki oświatowej państwa oznacza, że dyrektorzy szkół są zobowiązani w swoich działaniach zwracać uwagę na wyznaczony priorytet w całej działalności szkoły. Natomiast placówki doskonalenia nauczycieli, poradnie psychologiczno-pedagogiczne i biblioteki pedagogiczne są zobowiązane przygotować ofertę dla szkół wspierającą nauczycieli w ich działaniach, tj. przygotowania oferty szkoleń, konferencji i seminariów,

a kuratorzy oświaty w ramach nadzoru – kontrolować i monitorować działania na rzecz szeroko pojętego bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

Ministerstwo Edukacji Narodowej przygotowało także oferty działań profilaktycznych adresowanych do kadry pedagogicznej, rodziców, uczniów oraz organów prowadzących szkoły i placówki do wykorzystania w realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i profilaktycznych.

Należy przyjąć, że efekty działań profilaktycznych i wychowawczych, w tym uwzględniane w ramach Rządowego programu na lata 2008-2013 „Bezpieczna i przyjazna szkoła” są odroczone i mogą być oceniane trafnie jedynie w perspektywie długoterminowej. W opinii resortu edukacji systematyczne działania wychowawcze i profilaktyczne pozwoliły osiągnąć znaczną poprawę w zakresie bezpieczeństwa w szkołach i placówkach. Z powszechnie dostępnych danych Komendy Głównej Policji w 2013 roku na terenie placówek oświatowych i wychowawczych stwierdzono ogółem 17 544 przestępstwa, (28 267 w 2012 r.). W porównaniu do 2012 r. liczba przestępstw stwierdzonych zmniejszyła się o 10 723 przypadki, co stanowi spadek o 62%.

W wybranych kategoriach przestępstw stwierdzono znaczące ich spadki:

- 1) spowodowanie uszczerbku na zdrowiu - 948 (2 089 w 2012 r.),
- 2) kradzieże cudzej rzeczy - 2 623 (3 737 w 2012 r.),
- 3) rozboje, kradzieże i wymuszenia rozbójnicze - 3 950 (7 448 w 2012 r.),
- 4) kradzieże z włamaniem - 835 (858 w 2012 r.),
- 5) bójki lub pobicia - 802 (1 675 w 2012 r.),
- 6) zgwałcenia -22 (102 w 2012 r.),
- 7) naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - 760 (1 224 w 2012 r.),
- 8) w 2012 r.),
- 9) przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu - 1 878 (2 519 w 2012 r.).

Minister Edukacji Narodowej w dniu 19 listopada 2013 r. na posiedzeniu Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży Sejmu RP przedstawił informację pn. Podsumowanie priorytetu Ministra Edukacji Narodowej pn. „Rok bezpiecznej szkoły” i kierunku polityki oświatowej państwa pn. „Wzmacnianie bezpieczeństwa w szkołach i placówkach oświatowych”. Komisja stwierdziła, że działania na rzecz podnoszenia poziomu bezpieczeństwa w szkołach i placówkach systemu oświaty powinny być kontynuowane. W dniu 9 stycznia 2014 r. Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży uchwaliła dezyderat nr 8, skierowany do Rady Ministrów w sprawie kontynuacji Rządowego programu na lata 2008-2013 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”. W dniu 21 lutego 2014 r. Rada Ministrów przyjęła pozytywne stanowisko wobec ww. dezyderatu. W dniu 6 maja 2014 r. Komisja przyjęła stanowisko Rządu do dezyderatu.

Ministerstwo Edukacji Narodowej przygotowało nowy program na lata 2014-2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła”, będący kontynuacją Rządowego programu na lata 2008-2013 „Bezpieczna i przyjazna szkoła, który został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 8 lipca 2014 roku.

W nowym Programie, uwzględniono zalecenia Najwyższej Izby Kontroli oraz wnioski z badań: ESPAD, HBSC, UNICEF, WHO nad zachowaniami problemowymi i ryzykownymi dzieci i młodzieży w obszarach: agresji

i przemocy w szkole, cyberprzemocy, używania substancji psychoaktywnych przez młodzież, zaburzeń zdrowia psychicznego, zachowań żywieniowych i zaburzeń odżywiania oraz aktywności fizycznej.

Zalecenia Najwyższej Izby Kontroli oraz wnioski z badań stanowiły podstawę konstruowania celów, zadań i wskaźników Programu.

Celem głównym Programu jest: *Zwiększenie skuteczności działań wychowawczych i profilaktycznych na rzecz bezpieczeństwa i tworzenia przyjaznego środowiska w szkołach i placówkach.* W Programie przyjęto cele szczegółowe: *Kreowania zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły i placówki; Zapobiegania problemom i zachowaniom problemowym dzieci i młodzieży; Promowania zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży,* których realizacja ma przyczynić się do:

- 1) Zwiększenia liczby działań szkół i placówek na rzecz tworzenia bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły, poprawy klimatu szkoły, zwiększenia poczucia akceptacji uczniów i wychowanków w społeczności szkolnej; zmniejszenia zjawiska wykluczenia społecznego, wzrostu kompetencji wychowawczych rodziców i nauczycieli.
- 2) Ustabilizowania trendów lub zmniejszania zakresu i nasilenia problemów i zachowań problemowych dzieci i młodzieży, w tym: zmniejszenia poziomu agresji i przemocy, cyberprzemocy, podniesienia umiejętności uczniów w zakresie prawidłowego funkcjonowania w środowisku cyfrowym, w szczególności w środowisku tzw. nowych mediów, ustabilizowania trendów lub zmniejszenia zjawiska używania substancji psychoaktywnych oraz zwiększenia efektywności działań w zakresie rozwiązywania kryzysów rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży.
- 3) Zwiększenia zaangażowania szkół i placówek na rzecz upowszechniania zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży i ich rodziców.

Program ma charakter ramowy i rekomenduje zadania, które mają przyczynić się do osiągnięcia założonych celów. Podkreślono w nim jednak, że podczas jego realizacji zawsze należy mieć na uwadze uwarunkowania lokalne oraz konieczność zdiagnozowania problemu, ustalenia przyczyn jego powstania, określenie sposobu rozwiązania, a następnie wyznaczenia adekwatnych zadań, które pozwolą na wyeliminowanie niekorzystnych zjawisk w perspektywie krótko i długoterminowej. W zaplanowanych zadaniach podmiot realizujący projekt w ramach Programu musi wziąć pod uwagę własne zasoby i możliwości, a także potencjał środowiska lokalnego. Położono nacisk na konieczność realizacji działań we współpracy z policją, szczególnie w sytuacji przestępstw i wykroczeń popełnianych w szkołach i placówkach i w bezpośrednim sąsiedztwie szkół i placówek, ze strażą gminną (miejską) oraz instytucjami i podmiotami, które mogą wspierać działania szkoły lub placówki w środowisku lokalnym.

Koordynatorem Programu jest Minister Edukacji Narodowej, który powoła Zespół Koordynujący w skład którego wejdą przedstawiciele innych resortów: Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Komendy Głównej Policji, Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Głównego Inspektoratu Sanitarnego, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Sportu

i Turystyki, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Agencji Rynku Rolnego. Zespół Koordynujący pełnić będzie rolę opiniodawczo-doradczą wobec Ministra Edukacji Narodowej w zakresie skuteczności zadań realizowanych w Programie.

Na poziomie wojewódzkim zadania wynikające z Programu będzie koordynować wojewoda, przy pomocy wojewódzkiego zespołu koordynującego, w skład którego wejdą przedstawiciele: jednostek samorządu terytorialnego; szkół i placówek; kuratorów oświaty; poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradni specjalistycznych; policji; organizacji pozarządowych oraz podmiotów w środowisku lokalnym właściwych do podejmowania określonych działań, współpracujących ze szkołą i placówką. Zadaniem wojewódzkiego zespołu koordynującego będzie, m.in. przygotowanie dla wojewody opinii o nasileniu problemów i zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży w świetle wyników badań dostępnych na obszarze województwa. Wojewódzki zespół koordynujący będzie rekomendować wojewodzie priorytetowe zadania do realizacji w projektach, które mogą być finansowane lub dofinansowane w ramach Programu.

Ocena skuteczności Programu dokonywana będzie przez coroczną ewaluację, której wyniki pozwolą na modyfikację działań w przypadku niskiej skuteczności oraz ewaluację końcową, zaplanowaną do końca czerwca 2017 r.

Oceny efektów działań podejmowanych na poziomie centralnym dokona Zespół Koordynujący przy Ministrze Edukacji Narodowej, a na poziomie wojewódzkim – zespoły koordynujące przy wojewodach.

Do oceny skuteczności Programu, a także działań podejmowanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz działań wychowawczych i profilaktycznych podejmowanych przez dyrektorów szkół i placówek zostaną także wykorzystane wyniki międzynarodowych badań porównawczych HBSC, ESPAD, wyniki badań CBOS, badania kontekstowe programu PISA oraz statystyki policji w zakresie przestępstw i innych czynów karalnych popełnianych na terenie szkół i placówek.

Szkoły i placówki w oparciu o rekomendowane w Programie wskaźniki realizacji zadań będą monitorowały występujące problemy oraz efekty podjętych działań naprawczych.

Odpowiadając na pytanie nr 2 uprzejmie informuję, że do właściwości gmin należy sposób wydatkowania środków finansowych pozyskiwanych w drodze wydawanych zezwoleń na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych.

Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii oraz Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych rekomendują gminom zadania, które zgodnie z art. 18<sup>2</sup> ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi powinny być finansowane z tych środków w ramach gminnych programów rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

Pragnę zaznaczyć, że Ośrodek Rozwoju Edukacji, ogólnopolska placówka doskonalenia nauczycieli podlegała Ministrowi Edukacji Narodowej, Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii w ramach współpracy międzyresortowej zawarły porozumienie w sprawie

wdrażania Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego. W efekcie porozumienia powyższe instytucje stworzyły bank rekomendowanych programów profilaktycznych. W banku znajdują się programy, które posiadają potwierdzoną skuteczność lub stanowią dobrą praktykę. Programy te są rekomendowane w samorządach lokalnych do realizacji w szkołach i placówkach systemu oświaty i finansowania w ramach środków pozyskanych w drodze wydawanych zezwoleń na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych.

*2 wypracowaniami pracownikiem*

Z upoważnienia  
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ  
Tadeusz Sławecki  
SEKRETARZ STANU

